JARO 2013

Číslo 2.

PROBAJ

PROSEČSKÝ **OB**ČASNÝ ZPRAVOD**AJ**
aneb
PROSEČSKÉ **BAJ**KY

Časopis Probaj vychází jako občasný informační materiál nejen o dění v Domově důchodců Proseč u Pošné. Je určen pro jeho obyvatele (klienty), k nahlédnutí pro jejich rodinné příslušníky, blízké osoby, hosty Domova a pro případné další zájemce.

Vážení přátelé,

2. číslo domovního časopisu vychází v době, kdy zima konečně ustoupila jaru a venku se již vše zelená a kvete. Letošní nástup jara – tedy jeho první 4 týdny - byl prý nejstudenější za posledních 100 let.

Uvítáme jakékoliv Vaše příspěvky klientů do tohoto časopisu. Záleží jen na Vás, čeho se budou týkat a jakou budou mít formu. S jejich úpravou Vám rádi pomůžeme. Nebojte se a pomožte nám s tvorbou tohoto časopisu, vždyť je především pro Vás.

co se událo v našem domově v 1. čtvrtletí roku 2013?

leden:

Lednové aktivity

Protože okolo řádily chřipky, byly i v našem domově zakázány návštěvy a zrušily se i kulturní pořady a plánované besedy. Ale klienti nezaháleli. Dál se scházeli ke společnému zpěvu, hraní karet či na dílně, kde tvořili a tvořili. Například vyráběli krásné mandaly z kuliček z krepového papíru, připravovali masopustní masky nebo krájeli jablka do buchty. Kdo chtěl, ten se prostě zabavit uměl, stačila jen chuť.

únor:

Masopust 2013 V DD

12. února se u nás v domově konalo masopustní posezení. Živá hudba v podání pana harmonikáře Hrušky z Pacova, masky – též vlastnoručně vyrobené klienty v naší dílně a masopustní koblížky – to vše přispělo k příjemně strávenému odpoledni.

Nový zvířecí přírůstek

V tomto měsíci nás opustil náš starý psí kamarád Denny. Protože jsme na pejska v domově již zvyklí, dlouho jsme bez něj nevydrželi a začalo tu za námi běhat další darované potěšení, štěňátko Beník. Zatím zkoumá, co je kde zajímavého a co si může dovolit. Jeho hravost volný čas klientů v našem domově zase o něco oživila.

březen:

Cestopis o Norsku

1. 3. 2013 jsme u nás v domově vyslechli zajímavé vyprávění pana Mgr. Pavla Josefa Macků, Ph.D. – jednoho ze členů expedice „Špicberky 2000 “. Poutavým způsobem nám přiblížil život v této oblasti a podělil se s námi o mnohé cestovatelské zážitky.

Duo Kondor Josefům

19. 3. 2013 oslavili svátek všichni Josefové a k tomuto dni se u nás konalo hudební vystoupení skupiny DUO Kondor – manželů Skalníkových z Brna, kteří se postarali o zábavu v podobě písniček, malých kouzelnických triků ba i vtipů.

Velikonoční dílny

Březen byl celý ve znamení výroby velikonočních dekorací pro výzdobu domova. Před velikonočními svátky si zkusili klienti barvit vejce v přírodních materiálech – cibulových slupek, zelí nebo v meltě.

Velikonoční pečení

Na aktivizační dílně i jednotlivých odděleních si klienti za pomoci personálu upekli velikonoční hlavičku, beránky, mazance a zavzpomínali na to, jaké tradice dělali na Velikonoce ve svých domovech.

Předvelikonoční posezení

Pracovnice pro volný čas uspořádaly klientům domova malé posezení při kávě a upečených dobrotách, které klienti vytvořili. Na řadu přišlo i povídání o různých technikách zdobení a barvení vajec. Pánové si připomněli dávné dovednosti v pletení pomlázky.

Co nás čeká v 2. čtvrtletí roku 2013?

Návštěvy divadelního představení v Táboře
Posezení s hudbou při „reji Čarodějnic“
Pravidelný pořad o Karlu Hašlerovi
Vystoupení církevní mateřské školy z Pacova
Domovní pouť svaté Zdislavy
Výlety za poznáváním okolí
Prodej textilu v DD – p. Čech

Stále jsme od Vás, klientů domova, neobdrželi žádný návrh, co byste chtěli v domovním časopisu najít, vidět, přečíst si. Je to škoda, protože my pracovníci, kteří Vám časopis připravujeme, nevíme, jestli se Vám líbí, nelíbí, zda Vás zajímá či nezajímá a co by Vás v něm zaujalo více. Jakýkoliv Váš námět, návrh či příspěvek – třeba i anonymní – rádi přijmeme a budeme se snažit jej do časopisu zapracovat.

Svátky, křesťanské a státní svátky, lidové pranostiky:

Jmeniny v tomto čtvrtletí mají například majitelé těchto jmen:

V dubnu svátkují klienti se jménem:

- Aleš, Jaroslav a Jaroslava, Jiří

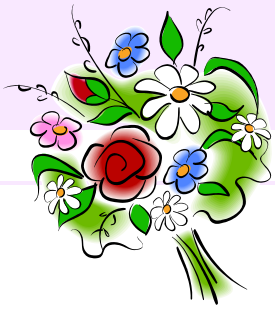
V květnu svátkují klientky jmenující se:

- Jana

V červnu mají svátek klienti jménem:

- Milan, Jan, Ladislava, Pavel

Přejeme všechno nejlepší

Pranostiky:

Duben
Březen- za kamna vlezem, duben – ještě tam budem.
Na svatého Jiří vylézají hadi a štíři (24. 4.)

Květen
Studený máj, v stodole ráj.
Pankráci, Serváci, Bonifáci! V máji jste nemilí chlapci! (12., 13. a 14. 5.)

Červen
8. 6. Medardova kápě, čtyřicet dní kape.

"**Ledoví muži**"

Patří mezi povětrnostní odchylky objevující se během roku, kdy dochází ke změnám "plynulého chodu počasí". Příkladem může být také třeba vánoční obleva, kdy se v průběhu prosince většinou plynule ochlazuje, ale velmi často právě před Vánocemi dochází k přechodnému oteplení a oblevě.

Od 8. května do 14. května by u nás mělo převládat pranostické období ledových mužů - Pankráce (12. 5.), Serváce (13. 5.) a Boniface (14. 5.), které se projevuje nočními a ranními chladny, zatímco přes den můžeme počítat s krásným slunečným počasím. Po kratším přechodném úseku teplého a slunečného stanislavského jara (Stanislav má svátek 7. 5.) může naši povětrnost vystřídat období ledových nebo studených mužů. Ve starých dobových ročenkách a kalendářích pak najdeme též mnohá jiná označení, jako například mokří muži, velcí ledoví muži, ledoví bratři, ledoví svatí, ledáci, zmrzlíci, tři studení apod.

Za deštěm kolem 11. května se skutečně v některých letech může vyskytovat sice jen přechodné, avšak výrazné ochlazení. A pokud dojde v chladných vzduchových hmotách navíc ještě k celonočnímu vyjasnění, je třeba obávat se i nočních a ranních mrazíků. "Pankrác, Servác a Bonifác jsou pro sadaře a zahrádkáře nebezpeční chlapci. Při jasných a prochlazených nocích ohrožují zelenou vegetaci.

Za ledovými muži následuje v kalendáři jméno Žofie. K Žofii se lidé modlili, aby se přimluvila a ochránila plodiny před pozdními mrazy a také aby podpořila růst osevu na polích. Proto se doporučuje květiny umístit ven či na balkon až po 15. květnu.

O původu jarních mrazů a zejména ledových mužů existují dodnes nejrůznější dohady a domněnky. Někteří soudí, že na jaře prolétávají mezi Sluncem a Zemí velké meteorické roje, které brání většímu pronikání slunečního záření na naši planetu, čímž způsobují ochlazení. Více stoupenců je přesvědčeno, že původ květnových mrazíků spočívá v rozpouštění polárních ledovců a plutím ledových ker hluboko na jih. Počet plovoucích ker na oceáně je skutečně největší od dubna do června. S postupem jarního oteplení se lámou ledy v Arktidě a celé ledové hory jsou unášeny severním Atlantikem na jih. V teplejším podnebí se sice rozpouštějí, ale zároveň ochlazují vodu i vzduch. A to je právě ten vzduchu, tvrdí stoupenci této domněnky, který proniká k nám. Nejpravděpodobnější význam však zřejmě patří atmosférické cirkulaci. Na té konečně závisí i dráhy plujícího ledu, které jsou navíc určovány mořskými proudy a větrem. Zesílená atmosférická cirkulace v polárním pásmu způsobuje mocné odtékání vzdušných i vodních mas. Důsledkem je pak i větší počet ledu v severním Atlantiku a znatelné výkyvy počasí v určitých částech Evropy.

Ledovce tvoří potom doprovodný jev, který k ochlazení přispívá, neboť část tepla se spotřebuje k roztání mořského ledu. O toto ztracené teplo je potom ochuzen oceán i vzduch. Když navíc dojde k určitému uspořádání tlakových útvarů nad oceánem i pevninou, které vyvolají přímý přísun chladného vzduchu ze severu do Evropy, nelze se divit, že za jasných nocí při vyzařování zemského tepla může být při zemi skutečně studeno... Pranostiky vztahující se k ledovým mužům patří k typickým příkladům varovných pranostik, které se mohou čas od času v některých letech na některých místech naplnit...

Zdroj: www.priroda.cz a www.ptejteseknihovny.cz

Lidové a státní svátky:

1. 5. Svátek práce – státní svátek
8. 5. Den vítězství – státní svátek
2. květnová neděle – Svátek matek (letos 12. 5.)

Letnice, Seslání Ducha Svatého či Svatodušní svátky:

Letnice jsou svátky uprostřed plně rozvitého jara. Je to období charakterizované mnoha lidovými obyčeji, jako např. Jízda králů, Královničky, Čištění studánek, Honění krále a další.

Svatodušní svátky jsou ústředními církevními svátky tohoto letnicového období. Svatodušní svátky obsahově i myšlenkově na Velikonoce navazují a jsou vlastně jejich vyvrcholením. Svatodušní svátky jsou stejně jako Velikonoce pohyblivý svátek a připadají na období mezi *10. květnem a 13. červnem.*

Nanebevstoupení a svatodušní svátky jsou dva křesťanské svátky, následující po Velikonocích - první za čtyřicet a druhý za padesát dní. Jsou to svátky na památku událostí, které prožili první křesťané.

Nanebevstoupení je posledním zjevením vzkříšeného Krista - potom, co se zpřítomnil svým žákům, jim sdělil, že napříště již nebude viditelný a vzdálil se, stoupaje k nebi (odtud název "Nanebevstoupení").

Hod boží svatodušní připomíná křesťanům den, kdy Bůh seslal na apoštoly Ducha svatého v podobě ohnivých jazyků a způsobil, že náhle dokázali mluvit cizími jazyky, dokázali se domluvit úplně s každým a mohli dále šířit Ježíšovo poselství.

Zdroje: Pranostiky – Rokem krok za krokem (Albatros Praha)
Lidové tradice – Dagmar Šottnerová (Rubico Olomouc)
www.pastorace.cz, www.gnoza.cz

Zajímavosti z historie

Víte, jak vznikla naše příjmení?

Máme je díky sčítání lidu. Už před několika tisíci lety chtěli mít panovníci přehled o tom, kolika lidem vládnou, kolik peněz na daních od nich vyberou, kolik bojovníků mohou poslat do války**.** Sčítání lidu mělo v dějinách lidstva za následek řadu revolučních změn. Ježíš se mohl narodit v Nazaretu, ale právě kvůli sčítání lidu se vydal tesař Josef s těhotnou Marií do Betléma, kde měli trvalý pobyt.

V roce 1770 Marie Terezie vyhlásila sčítání nejen lidu, ale i tažného dobytka a domů. Proto bylo poprvé uloženo očíslovat všechny domy a po sčítání bylo zakázáno měnit příjmení. Do této doby se používala pouze křestní jména, která lidé doplňovali a volně měnili dovětkem podle vlastností daného člověka, jeho povolání či postojů (např. starý, kovář, baštýř, vysoký, atd.). Od roku 1770 se již nesměla příjmení měnit a začala platit i jejich dědičnost.

Zajímavosti ze života v Česku i ve světě:

Víte, že …

- počátkem letošního roku proběhly v České republice prezidentské volby - poprvé přímým hlasováním občanů? V prvním kole zvítězili kandidáti Miloš Zeman a Karel Schwarzenberg. Volbou občanů se ve druhém kole stal vítězem a naším dalším prezidentem pro dalších 5 let Ing. Miloš Zeman.

- poté, co ke konci února odstoupil ze svého úřadu papež Benedikt XVI., byl v březnu zvolen nový papež, který přijal jméno František 1.? Vlastním jménem Jorge Mario Bergoglio se narodil roku 1936 a pochází z Argentiny.

Zdroj fotografií je http://cs.wikipedia.org

Další zprávy z DD:

❖ V brzké době budou vydána nová Vnitřní pravidla DD, která máte na pokojích nebo na nástěnkách na chodbách DD ve „žlutých deskách“ pod názvem „Závazné informace pro klienty“. Budou v nich uvedeny některé změny, které již od nového roku vnímáte např. ve změně času oběda, prodeje pochutin v klubu, atd. Většinu těchto změn jste si již dostatečně osvojili. Možná však nebude od věci si připomenout i věci, které se v nich zatím nepíší.

➢ Jedná se například o praktické fungování tzv. „kontaktní osoby klienta“, kterou uvádíte, nebo jste uváděli již ve své žádosti o přijetí do Domova důchodců. Tato osoba je velmi důležitá pro Vás i pro zaměstnance Domova.
- Je to Váš blízký a kontaktní člověk v běžném prostředí mimo DD.
- Je to osoba, které věříte a kterou jste si vybrali k podávání základních informací o Vás, která má právo a povinnost se o Vaše potřeby zajímat a být s Vámi v kontaktu.
- Je to člověk, který Vám pomůže zařídit potřebné záležitosti, které si sám/sama zařídit nemůžete, například jednání s úřady, nákup oblečení, pochutin, atd.
- Je to osoba, které dávají pracovníci DD vědět, pokud se s Vámi něco zásadního stane, např. jste neplánovaně hospitalizováni v nemocnici.
- Je to osoba, kterou pozvou pracovníci DD k účasti na určených akcích Domova, aby je mohla prožít společně s Vámi.

➢ Dále je dobré si připomenout, že do Vaší dokumentace vedené v Domově zdravotním a ošetřovatelským personálem nebo sociálními pracovnicemi, smí kromě Vás a určených pracovníků DD nahlížet jen ten, komu to svým písemným stvrzením dovolíte. Tyto dokumenty jsou po ukončení Vašeho pobytu v Domově archivovány a skartovány dle příslušných zákonů.

➢ Jarní období sebou též přineslo změnu cen za poskytované služby v Domově důchodců. Tyto ceny se odvíjí od růstu cen v naší republice. Nové ceníky jste již obdrželi a také jsou vyvěšeny na nástěnkách v jednotlivých patrech a odděleních Domova Důchodců.
- S cenami za služby úzce souvisí i tak zvané „vratky“. Je to částka, která je klientovi vrácena za potraviny za každý den jeho 24 hodinové nepřítomnosti v Domově.
- Tyto vratky se však nevyplácejí v případě, že klient nemá dostatečný důchod na to, aby zaplatil plnou měsíční úhradu za pobyt v Domově a služby s tím spojené a ještě mu zůstalo minimálně 15% z tohoto důchodu. Pokud tedy klient neplatí plnou úhradu a jeho blízcí mu ji nedoplácí, pak zůstává Domovu dlužen tento rozdíl a případná „vratka“ se pohltí na splacení tohoto dluhu. Tento princip funguje ve všech státních zařízeních sociálních služeb.

Redakční rada: pracovnice sociálně aktivizačního úseku.

Další stránky patří oblíbeným soutěžím :

Soutěžní listy jsou vždy k dispozici na nástěnkách v každém oddělení, nebo o ně můžete požádat sociální pracovnice DD, případně pracovnice přímé péče, které informaci sociálním pracovnicím předají.

Vyplněné soutěže předejte do 25. června 2013 sociálním pracovnicím nebo vhoďte do některé ze „Schránek důvěry“ umístěných na každém oddělení.

V soutěžích uvedených v 1. čísle Probaje 2013 zvítězili tito klienti:

- Soutěž č. 1: doplnění jmen známých herců:
  - p. Sochorová

  Nejvíce Vám zamotaly hlavu dvě herečky: Irena Kačírková a Stella Májová.

- Soutěž č. 2: doplňování jmen našich bývalých prezidentů:
  - p. Sochorová
  - p. Beznoska

  Nejčastěji jste nepoznali prezidenta z doby protektorátu Emila Háchu.

Vítězům GRATULUJEME .

Vítězové si mohou po dohodě s aktivizačními pracovnicemi vybrat odměnu z výrobků vyrobených v aktivizační dílně DD.

Soutěž č. 1

Počátkem dubna jsme byli s několika klienty na vědomostní soutěži v Domově důchodců Budislav. O některé soutěže nebo jejich obdoby se v příštích číslech Probaje s Vámi podělíme. Tak tedy:

Napište správné znění tohoto přísloví:

1. Když nemáš peníze, nemáš v restauraci co dělat

   ……

2. Nepravda nemá dlouhé nohy.

   ……

3. Když se nepracuje, není sladké pečivo.

   ……

4. Vzájemná náklonnost přemístí i pohoří.

   ……

5. Hlasitá voda břehy nezmění.

   ……

6. Několikrát nic zničilo vykastrovaného býka.

   ……

7. Najedený neví, jak je nenajedenému.

   ……

8. Kam nesmí rohatý, tam smí žena.

   ……

9. Při mluvení je bílý kov, při mlčení je žlutý kov.

   ……

10. Kdo ráno nemůže dospat, dostane se dál.

    ……

A víte,

- ❖ jak se jmenovalo štěně, které v knížce Karla Čapka rozhryzalo proutěný nábytek, smetáky, koberce, anténu, štětku na holení, fotografické potřeby, květiny, a další věci? Jmenovalo se ……
- ❖ jak se jmenoval první kosmonaut, který letěl do vesmíru? (bylo to v dubnu 1961) jmenoval se: ……
- ❖ jméno prvního československého kosmonauta? (vzlétl v r. 1978) jmenuje se: …….

Jméno soutěžícího klienta: ……

Soutěž č. 2

Napište názvy těchto jarních keřů:

Zdroje: www.google/obrazky.cz, soukromý archiv SP.

……

……

……

……

……

……

Jméno soutěžícího klienta: ……